

minuten. De weg is aanvankelijk een asfaltweg, die later overgaat in een grintweg.'

Er werd 25 kilometer afgelegd — de volgende dag dezelfde afstand.

'20 april. Na een mars van 25 kilometer zijn we in Kanchanaburi . . . , een zeer oud Siamees stadje, aangekomen en ondergebracht in een overvol kamp.

21 april. Na het ontbijt behandelen we eerst onze voeten. 's Middags moeten we allen naar het Japanse hospitaal en krijgen daar injecties tegen cholera, typhus en dysenterie en ook weer een pokken-vaccinatie, vier uur van onze kostbare rusttijd zijn wij hiermee kwijt.

Als we in het kamp terugkomen, moe en warm van het wachten en lopen, krijgen wij eten en gaan daarna alles inpakken, want om tien uur 's avonds moeten wij weer gepakt en gezakt aantreden om de volgende etappe af te leggen.

22 april. De ruim 25 kilometer lange mars van vannacht viel ons allen zeer zwaar. Even buiten Kanchanaburi verlieten we de asfaltweg en liepen de hele nacht door een wilde, ijle vegetatie over smalle en rulle zandwegen en over vaak stukgereden grunderige wegen. Vooral dit laatste was zeer pijnlijk voor onze reeds zwaar beschadigde voeten.

's Avonds om tien uur moeten wij weer aantreden voor vertrek. Het is dan net droog. Zware regenwolken drijven langs de maan en het bos druipt van de regen, het is donker en nat; de wegen zijn een modderpoel, waarin we vaak tot onze enkels wegzakken. Het is glad en de modder zuigt bovendien erg, zodat het lopen ontzettend vermoeiend en dubbel pijnlijk is. Na een paar uur zijn velen reeds zo vermoeid, dat zij in de modder blijven liggen als zij uitglijden en geen moed meer hebben om op te staan.

De volgende morgen om half tien komen wij volkomen uitgeput in een nieuw kamp aan. Een kamp is het eigenlijk niet, waar men ons onderbrengt. Het zijn een paar varkens- en geitenstallen.

Wij vertrekken die avond om 10 uur.

24 april. Dodelijk vermoeid en volkomen op komen we de volgende morgen om half tien in het volgende kamp: Tarsao (km 131) aan. Vannacht al bij de derde trek van 40 minuten lopen begon H. (een van het groepje vrienden, waarmee we de hele mars maken) duidelijk tekenen van oververmoeidheid te geven, hij gaf over en gooide zijn ransel af, ging langs het pad liggen en barstte in huilen uit. Door wat met hem te praten konden wij hem tot opstaan bewegen. Hij was echter niet meer in staat zijn ransel te dragen, die we nadien om beurten overnamen. Bij de vierde trek kon hij niet meer en viel met L., die dezelfde verschijnselen vertoonde, uit. (L. en H. zijn later overleden). Ook wijzelf zijn doodop.

25 april (eerste Paasdag). . . Met mij werden nog zeven andere patiënten, bijna allemaal lijdende aan bloeddiarree . . . naar de [Japanse] dokter en zijn helper togedragen. De behandeling is afschuwelijk en vernederend. Wij zijn ook maar Europeanen en dan nog krijgsgevangenen. Zij lachen ons uit en hebben de grootste pret om onze ellende. Diversen van ons zijn op de grond gaan liggen,